

การจัดการความรู้ (KM)

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ...ในการจัดเก็บ บันทึก และประมวลผลข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๙
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าตูม

ชื่อ - นามสกุล นายบัญญัติ คณาญาติ
ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ความเป็นมา

ข้อมูล จปฐ. คือ เป็นข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะของสังคมไทยที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของเครื่องชี้วัดว่า อย่างน้อยคนไทยควรจะมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหน ในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ และทำให้ประชาชนสามารถทราบได้ด้วยตนเองว่าในขณะนี้คุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว รวมไปถึงหมู่บ้านอยู่ในระดับใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม อันเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาชนบทของประเทศ

ข้อมูล จปฐ. ที่ได้มีการจัดเก็บ โดยประชาชนด้วยความสนับสนุนของคณะกรรมการจัดการจัดเก็บข้อมูลฯ ระดับตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำให้ทราบว่าแต่ละครัวเรือนมีปัญหาอะไร หมู่บ้านและตำบลมีปัญหาอะไร และเมื่อทราบแล้วส่วนใดสามารถแก้ไขปัญหาเองได้ ครัวเรือนแต่ละครัวเรือนและคณะกรรมการหมู่บ้านก็ต้องช่วยเหลือกันดำเนินการแก้ไข ส่วนใดที่ไม่สามารถดำเนินการได้เอง ก็ให้ขอรับการสนับสนุนบางส่วนหรือทั้งหมดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ส่วนราชการในภูมิภาค (อำเภอ,จังหวัด) ส่วนราชการส่วนกลาง (กรม ,กระทรวง) หรือในระดับรัฐบาลต่อไป

เทคนิคการทำงาน

๑. ประชาสัมพันธ์การจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงความสำคัญ เช่น หอกระจายข่าว ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน/ประชุมหมู่บ้านประจำเดือน ป้ายประกาศในหมู่บ้าน/ตำบล
๒. แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อระดมบุคคลที่จะทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน
๓. สร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.
๔. คัดเลือกอาสาสมัครในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล จปฐ. โดยต้องคัดเลือกจากคนในพื้นที่ อ่านออกเขียนได้ มีจิตอาสา มีความสมัครใจ และสามารถเข้ากับทุกคนในพื้นที่ได้๔. สร้างการมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูล
๕. จัดอบรม ทบทวน ชี้แจงความรู้ ตัวชี้วัดให้กับคณะกรรมการ และอาสาสมัคร
๖. คณะทำงานระดับตำบล ควรประชุมวางแผนการจัดเก็บร่วมกัน เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ กำหนดวันเริ่ม/เสร็จ/ส่ง การบันทึก/การตรวจสอบ/การรับรองข้อมูล
๗. ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. ในโอกาสต่างๆ เช่น การประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ การประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ
๘. พัฒนาคอร์ปประสานงาน ติดตามผลการดำเนินงานของอาสาสมัครอย่างใกล้ชิด สม่่าเสมอ
๙. จัดทำบัตรประจำตัวอาสาสมัคร เพื่อแสดงตัวขณะออกสำรวจ/จัดเก็บข้อมูล

๑๐. ให้อาสาสมัครแบ่งครัวเรือนที่รับผิดชอบในหมู่บ้าน (เฉลี่ย ๑ คน/ ๒๐ ครัวเรือน) เพื่อให้ครอบครัวไม่ตกหล่น/ซ้ำซ้อน

๑๑. การบันทึกข้อมูลควรให้ผู้ที่มีเวลาว่างและมีความเข้าใจในแบบจัดเก็บข้อมูลและโปรแกรมบันทึกข้อมูล

๑๒. หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ควรตรวจทานความถูกต้อง ครบถ้วน ก่อนส่งให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลพอสมควร ซึ่งอาจไม่ใช่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

๑๓. เมื่อบันทึกข้อมูลเสร็จ ควรประมวลผลเบื้องต้น นำเข้าเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อรับรองข้อมูล หากมีข้อผิดพลาดก็แก้ไขเพิ่มเติม พร้อมบันทึกการประชุมไว้ที่หมู่บ้าน นำเข้าที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับรองข้อมูล

วิธีการปฏิบัติงาน

๑. ศึกษาคู่มือแนวทางการบริหารจัดการจัดเก็บข้อมูล/แบบสอบถาม/โปรแกรม จปฐ. และเตรียมความพร้อม ได้แก่ กำหนดพื้นที่เป้าหมาย/ครัวเรือนที่จะดำเนินการจัดเก็บ โดยให้หมู่บ้านทำการสำรวจผู้อาศัยอยู่จริง ก่อนมีการเก็บข้อมูล

๒. ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการจัดเก็บข้อมูลทุกระดับ

๓. ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่อาสาสมัครผู้จัดเก็บข้อมูล จปฐ./และผู้บันทึกข้อมูล จปฐ.

๔. ติดตาม/สนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลแก่อาสาสมัครผู้จัดเก็บข้อมูล จปฐ./และผู้บันทึกข้อมูล

จปฐ.

๕. ตรวจสอบ ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล จปฐ. เพื่อเตรียมนำเสนอข้อมูลในระดับต่าง ๆ

๖. ประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลต่อคณะทำงานระดับตำบล ให้ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข และรับรองข้อมูล จปฐ. จากที่ประชุม

๗. นำข้อมูล จปฐ. ที่บันทึกและประมวลผลเสร็จแล้ว ส่งให้อำเภอ

กลเม็ดเคล็ดลับ

๑. การประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่อาสาสมัครผู้จัดเก็บข้อมูล ต้องสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน ไม่มีความสงสัยและกำชับว่า ข้อมูลต้องถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง กำหนดวัน เวลา ในการนำส่งข้อมูลให้แก่ผู้บันทึก เพื่อบันทึกลงในโปรแกรมให้ชัดเจน ตรงเวลา

๒. พัฒนาการประจำตำบล ควรติดตามการจัดเก็บข้อมูลและรายงานผลการจัดเก็บอย่างสม่ำเสมอ

ข้อพึงระวัง

๑. บางพื้นที่ช่วงระยะ เวลาจัดเก็บข้อมูล เป็นช่วงเวลาที่ชาวบ้าน/ผู้นำ/อาสาสมัคร ต้องทำไร่ ทำนา ทำให้ยากต่อการจัดเก็บข้อมูล

๒. ข้อมูลที่จัดเก็บได้ควรผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมหมู่บ้านก่อนนำส่งอำเภอ

๓. ควรคัดสำเนาทะเบียนราษฎรก่อนจัดเก็บข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการสอบถามครัวเรือนที่มีอยู่จริง

๔. ผู้บันทึกข้อมูล ควรมีหลายคน เพื่อจะได้บันทึกได้ทันเวลาส่งผลข้อมูลตามกำหนด และต้องมีการถ่ายทอดจากผู้ที่มาอบรม และ พัฒนาการให้คำแนะนำในการบันทึก

ปัจจัยความสำเร็จ

คณะทำงานทุกฝ่ายให้ความสำคัญในการจัดเก็บข้อมูล มีความเข้าใจ มีความรู้ในการจัดเก็บ บันทึก และประมวลข้อมูลได้ถูกต้อง ตรงกันและมีความร่วมมือกันเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ ผลกระทบและความภาคภูมิใจ

ข้อมูล จปฐ.เปรียบเสมือนกับกระจกที่สะท้อนภาพของคนในครัวเรือน ในตำบล ถ้าหากว่าเราไม่นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน หรือกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาแล้ว การพัฒนาก็เปรียบเสมือนการเดินทางที่ไม่มีมีการวางแผน ไม่มีจุดหมายปลายทาง ซึ่งก็จะทำให้การเดินทางเสียเวลา เสียเงิน หรืองบประมาณไม่มีที่สิ้นสุด ข้อมูล จปฐ. ยังเป็นเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้ทุกคน ทุกหน่วยงาน ใช้เป็นเครื่องชี้วัดสภาพความเป็นอยู่ หรือคุณภาพชีวิตว่า ณ เวลานั้นเรา หรือตำบลของเรา มีสภาพความเป็นอยู่อย่างไร นอกจากนี้ข้อมูล จปฐ. ยังเป็นระบบเตือนภัยที่บอกให้กับทุกคนทราบว่า ขณะนี้ควรระวัง ดำเนินการแก้ไขเรื่องไหนก่อนตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง และสิ่งสุดท้ายคือ คนในหมู่บ้าน/ชุมชน นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำแผนชุมชน/หมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาหน่วยงาน/องค์กรของตนเอง